UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

X. De Homicidio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

Quæ pœna ſit ſtuprantis mulierem honeſtè viventem, & virginem deflorantis. h.d.

QVòd ſi quis ſtuprum admiſerit, multum intererit, utrùm cum muliere honeſtè vivente rem habuerit, an virginem defloraverit. Primo enim caſu ſtuprator pœnitentiæ ſubditus, pecuniaria etiam pœna coërcendus erit: poſteriore verò [a] dotata virgine eandem patre conſentiente habebit uxorem: ſi verò pater virginis dare noluerit, aut ſtuprator eam uxorem habere legibus impediatur, reddet pecuniam juxta modum dotis, quam virgines accipere conſueverunt. Quòd ſi conſentiente patre ſtuprator ipſe corruptā virginem in uxorem ducere renuerit, corporaliter caſtigatus excommunicatuſque, in monaſterium ad agendam pœnitentiam retrudatur, de quo nulla erit ei egrediendi ſine judicis permiſſione licentia.

Raptorum pœna excommunicatio, depoſitio, & ſervitus, cum facultate tamen ſeipſum redimendi. h.d.

MAjor [b] legum ſeveritas raptores cohibet: nam præter ſecularium ſanctionum pœnas, anathemate cum ſuis adjutoribus feriri, aut ſi clerici ſint, proprii ordinis & honoris amiſſionem ſubſtinere debent.

In propria ſponſa non cadit raptus, & raptus per conſenſum purgari poteſt. h.d.

RAptus [c] autem tunc committi dicitur, cùm illa, de cujus nuptiis nihil actum fuerit antea, abducitur. Vnde qui ſibi deſponſatam, vel parentibus reclamantibus, abduxerit, in crimen raptus, & in pœnas minimè incidit. Rapta quoque puella legitimè cum raptore matrimonium contrahet, ſi prior diſſenſio in conſenſum tranſeat. Raptor enim & rapta, nomina ſunt vitiorum, non perſonarum: vitia autem cùm purgata fuerint, eorum etiam nomina abolentur.

Raptus Monialis purgari non poteſt. h.d.

SEd hæc de illis intelligenda ſunt, qui mulierum laicarum conſenſum habuerunt: nam ſi quis Deo dicatas virgines [d] vel rapuerit, vel volentes matrimonio ſibi ſociare tentaverit, tanquam ſacrilegium admittens, pro tam nefandi criminis atrocitate plectendus erit, nulla [e] prorſus voluntatis ſacrarum virginum habita ratione.

Pœna ſimplicis fornicationis eſt arbitraria. h.d.

DEmum ſi quis cum muliere ſoluta & impudica ſimpliciter fornicatus fuerit, tam pœnitentiæ modus, quàm etiam alia pœna in judicis potiſſimùm reponetur arbitrio, qui ex qualitatibus variis minorem, vel majorem pœnam ſtatuet.

DE CRIMINE FALSI.
TITVLVS IX.

Qui per ſe, vel per alios literas Papæ falſant, excommunicati ſunt cum ſuis fautoribus: & Clerici officiis & beneficiis privantur, & degradati traduntur Curiæ ſeculari. h.d.

ADverſus eos quoque, qui falſi crimen commiſerunt, variè ſtatutum reperitur: illos tamen cæteris acriùs Canones inſectantur, qui literis Apoſtolicis falſis uſi fuerint. Talium enim literarum falſarii [f] cum fautoribus, & defenſoribus ſuis, anathemate feriuntur: & ſi Clerici fuerint, omnibus officiis & beneficiis Eccleſiaſticis perpetuò privabuntur. ita, ut qui per ſe falſitatis vitium exercuerint, poſtquam per Eccleſiaſticum judicem degradati fuerint, ſeculari poteſtati tradendi ſint ſecundùm legitimas conſtitutiones puniendi: per quam & laici, qui fuerint de falſitate convicti, legitimè punientur.

Qui falſis literis utitur, ſi Clericus eſt, officiis & beneficiis privatur: ſi laicus, excommunicatur. h.d.

MItiùs cum illis agitur, qui licèt his utantur, tamen ipſi non falſificaverunt: ſi enim Clerici fuerint, officiis & beneficiis Eccleſiaſticis ſpoliandi erunt: ſi laici tandiu excommunicationi ſubjicientur, quamdiu competenter ſatisfecerint. In utriſque tamen malitia graviùs, quàm negligentia punietur, quod & de his, qui falſas literas impetrant, obſervabitur.

a C.1. & ſeq. ext. eod. tit. b C.1. 36. q.2. c C. pen. & fi. extr. de rapt. d Can.2. 36. q.2. cum ſeq. e gl.1. d. can. 2. f Ca. ad falſ. ext. eod. ti.

DE HOMICIDIO.
TITVLVS X.

Aſſaſinium, ſicuti omnium homicidiorum eſt atrociſſimum, ita etiam atrociſſimè punitur. h.d.

CVm non ad opera tantùm ſit reſpiciendum, ſed tempus, cauſa, voluntas, perſonarum differentia, & omnia quæ operibus accidunt, ſint perveſtiganda, ſequitur, ut non ſit omnium homicidiorum eadem conditio. Cunctorum verò illud atrociſſimum [a] videtur, quod *Aſſaſinium* vulgò nuncupant. Vnde non ſolùm aſſaſini ipſi, ſed etiam receptatores, occultatores, conſultatores & defenſores eorum, & qui per eoſdem quenquam interfici fecerit, aut mandaverit, dignitatibus, honoribus, officiis, beneficiis, omnibuſque bonis nudatus excommunicationis & depoſitionis incurret ipſo jure ſententiam, & tanquam Chriſtianæ religionis hoſtis à toto Chriſtiano populo perpetuò diffidatus erit.

Interficiens per induſtriam ſimilis eſt Aſſaſino. h.d.

NOn [b] abſimilis eum tenet pœna, qui licet non per aſſaſinium, per inſidias tamen & induſtriam hominem interfecerit.

Interficiens latronem non ex neceſſitate, punitur: ſecus, ſi ex neceſſitate. h.d.

QVòd ſi [c] quis latronem vel furem peremerit, videamus, an ſit puniendus: & ſiquidem furem abſque occaſione comprehendere potuit, certa adverſus eum ſtatuta pœnitentia reperitur: quòd ſi non potuit, nulla occiſori erit ex neceſſitate injungenda pœna.

Non punitur homicidium fortuitum, ſi nulla culpa caſum præceſſit. h.d.

IDem etiam obtinebit, ſi caſu perpetratum fuerit homicidium, utputà, ſi quis [d] neceſſario inſiſtens operi, arborem inciderit, & aliquis ſubtus tranſiens opprimatur: nam ſi neque voluntate, nec ulla incidentis culpa factum fuerit, ut pertranſiens opprimeretur, arborem incidens homicidii pœnis obnoxius non erit.

Pœnitentia certorum annorum eſt injungenda parentibus opprimentibus filios. h.d.

ALia ratio eſt eorum, qui proprios filios oppreſſiſſe reperiuntur. Cùm enim hos graviter deliquiſſe non ſit dubium, certorum annorum erit illis injungenda pœnitentia.

Filius à patre, vel ab alio, patre ſciente, expoſitus, liberatur à patria poteſtate: & expoſitum ſuſcipiens nullum in eo habet jus. h.d.

QVòd ſi [e] filius à patre, vel ab alio, patre ſciente fuerit expoſitus, aut eidem alimenta denegata fuerint, hoc ipſo à poteſtate patria liberabitur. Nec tamen propterea, qui expoſitos ſuſceperit, aliquod in eis jus vendicare poterit.

Impediens conceptionem, vel abortum procurans, punitur ut homicida: ſecus ſi id caſu fieri contingat. h.d.

IS quoque, qui vel cauſa explendæ libidinis, vel odii meditatione, viro aut mulieri aliquid fecerit, vel potandum dederit, quò minus poſſit generare, vel concipere, vel naſci ſoboles, ut homicida puniendus erit. Quanquam alias, ſi conceptus nondum vivificatus fuerit, nec ut abigeretur, quiſquam doſo malo fecerit, qui abortuum [f] occaſionem tradidit, puniendus non erit.

a Ca.1. eod. tit. in 6. b C.1. extr. eod. ti. c C.2. extr. eod. tit. d Can. ſæpè contingit. 50. diſt. e C. uni. ext. de infan. lang. & expoſit. f C. ſicut ex literarum ext. eod.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Qui ſibi mortem inferunt, habentur ſimiles illis qui impœnitentes moriuntur. h.d.

NOviſſimè ſciendum eſt pro his, qui quocunque prætextu voluntariè ferro, vel veneno, vel ſuſpendio, vel quolibet modo ſibi mortem inferunt, nullam in oblatione faciendam eſſe commemorationem, & Eccleſiaſtica eos debere carere ſepultura, non aliter atque illos, qui pro ſuis ſceleribus impœnitentes moriuntur.

DE INIVRIIS, ET DAMNO DATO.

TITVLVS XI.

Inferens injuriam & damnum, debet damnum paſſo ſatisfacere, nec illum excuſat ignorantia. h.d.

MItius a cum his agitur, qui in pugna vel rixa aliquem lapide, vel pugno percuſſerint. Si enim ille mortuus non fuerit, ſed in lecto jacuerit, vel operas exercere fuerit impeditus, qui percuſſerit, & opera ejus, & impenſas b immodicas reſtituet. Et generaliter, ſi culpa c tua datum eſt damnum, vel injuria irrogata, vel aliis irrogantibus opem tuliſti, aut hæc imperitia tua, ſive negligentia evenerunt, jure te ſuper his ſatisfacere oportebit: nec te excuſabit ignorantia, ſi ſcire debuiſti ex facto tuo injuriam veriſimiliter poſſe contingere, vel jacturam.

Si tuum animal damnum dabit, potes liberari illud dedendo, niſi ſit ferum animal & nocere ſolitum, & non fuerit adhibita debita diligentia. h.d.

QVòd d ſi animalia tua nocuiſſe proponantur, nihilominùs ad ſatisfactionem teneberis, niſi ea pro noxa dando damnum paſſis, teipſum velis liberari: quod tamen ad liberationem non ſufficit, ſi fera fuiſſent animalia, & quæ nocere conſueverant, & quam debueras, diligentiam non adhibuiſti. Diverſum ſtatuitur in eo, qui ut damnum non contingeret, nihil omiſit.

Injuriæ inferuntur re, verbis, literis: & pœna eſt arbitraria. h. d.

INferuntur e autem injuriæ tribus modis: Re, Verbis, & Literis. Re, ut cùm manus inferuntur. Verbis, ut cùm convicium dicitur. Literis, ut cùm in alterius vituperationem carmen, aut famoſus libellus conſcribitur: quibus omnibus caſibus pro qualitatibus admiſſi & atrocitate, prudens judex pœnas irrogabit.

Conficiens famoſum libellum, & manifeſtans, pari pœna puniuntur. h.d.

EO amplius ſi quis famoſum libellum invenerit, & non ſtatim corruperit, vel combuſſerit, ſed ejus tenorem dolosè manifeſtaverit, quaſi author, plectendus erit.

DE ECCLESIASTICIS CENSVRIS.

TITVLVS XII.

Ponit continuationem præcedentium & ſequentium. h.d.

POſtquam tam primo lib. perſonarum, quàm ſecundo rerum Eccleſiaſticarum tractatum cum his, quæ annexa ſunt, ſummatim complexi fuimus, ſubinde ad reliquos venientes, judiciorum tam Civilium, quàm Criminalium materiam & ſeriem explanavimus, delictorum & naturam & pœnas breviter perſtringentes: cum tam ratione contumaciæ, quàm etiam aliorum exceſſuum Eccleſiaſticis cenſuris interdum aliquos innodari variis locis admonuerimus, ſupereſt nunc ut operi finem imponentes, de ipſis cenſuris fuſiùs & diſtinctiùs diſſeramus.

Quid veniat appellatione cenſuræ Eccleſiaſticæ, quid ſit excommunicatio, quid interdictum, quid ſuſpenſio. h.d.

ECcleſiaſticæ cenſuræ nuncupatio tria regulariter complectitur: ſcilicet, Excommunicationis, Interdicti, & Suſpenſionis ſententiam. Excommunicatio, eſt à communione excluſio. Interdictum Eccleſiaſticum, eſt à certis ſacramentis, & omnibus divinis officiis & ſepultura Eccleſiaſtica facta prohibitio. Suſpenſio, eſt inhibitio quædam ordinum, vel officiorum executionem impediens. Sed ne de omnibus ſimul tractantes, legentibus difficultatem ingeramus, diſtinctè de ſingulis diſſeramus, ac primùm de Excommunicatione.

DE SENTENTIA EXCOMMVNICATIONIS.

TITVLVS XIII.

Minor excommunicatio à perceptione ſacramentorum, major etiam à fidelium communione ſeparat. h.d.

EXcommunicationum duæ ſunt ſpecies, minor ſcilicet, & major. Minor eſt, per quam quis à ſacramentorum participatione conſcientia, vel ſententia arcetur. Major eſt, per quam quis non ſolùm à ſacramentorum excluditur perceptione, verùm etiam à communione fidelium, quæ ab omni actu legitimo ſeparat, ac dividit: & hæc alio nomine. a Anathema appellatur.

Excommunicationum alia ſunt latæ ſententiæ, alia ferendæ. Et latæ ſententiæ eſt, cùm quis ſine facto judicis à jure excommunicatur. h. d.

RVrſus excommunicationum alia Canonis, alia Judicis. Canonis eſt, qua quis ab ipſo ſolùm Canone, abſque judicis miniſterio innodatur, quæ etiam alio vocabulo *latæ ſententiæ excommunicatio* nuncupatur. Sciendum eſt enim complures eſſe caſus, in quibus adeo quis delinquere exiſtimatur, ut nulla expectata judicis pronunciatione ipſo jure excommunicationis vinculo innodetur: quod quidem, quanquam innumerabilibus propè exemplis declarari poſſit, unius tamen tantùm proſecutione contenti erimus.

Qui Deo dicatos homines corporaliter offendunt, incidunt in excommunicationem latæ ſententiæ, à qua non poſſunt abſolvi, niſi per Papam. h.d.

SI quis igitur b in clericos, regulares, monachos, profeſſos, vel novitios, vel converſos, violentas & impias manus injecerit, ipſo jure Canonis incurret ſententiam, à qua præter quàm à Romano Pontifice, vel ejus de latere legato c, à quoquam abſolvi non poterit.

Complices inferentium manus violentas clericis, pari pœna cum inferentibus puniuntur. h.d.

SEd & ſi manus quis violentas non injecerit, inferenti tamen vel author, vel fautor, vel adjutor fuerit, aut factum ratum habuerit, pari pœna illum plectendum Catholica ſanxit authoritas, eos etiam deliquentibus ſocios interpretata, qui cùm poſſunt, manifeſto ſceleri deſinunt obviare.

Detinens, vel ducens clericos in vincula, incurrit excommunicationem latæ ſententiæ, niſi faciat de voluntate ſuorum prælatorum. h.d.

INterdum etiamſi nullam corporis læſionem clericis quis intulerit, excommunicationis tamen pœnam non evadet: utputà d, ſi laicus in publica, vel privata cuſtodia illos detinuerit, vel in vincula conjecerit, niſi forte id de mandato faciat prælatorum, quorum illi ſunt juriſdictioni ſubjecti: tunc enim citra excommunicationis metum, & capere clericos, & ad judicium violenter ducere laici poterunt: cùm hoc non ipſi, ſed illi quorum authoritate hoc faciunt, agere videantur, dum tamen non amplius eorum ſe extendat violentia, quàm defenſio clericorum exigit.

a *C. 1. ex eod. ti.* b *In medicos, melius.* c *C. ſi. ext. eod. tit.* d *C. ſi. ſ. quod. ext. eo. ti.* e *gl. in ver. injuria. c. ſi. ext. eo.*

a *Can. ſi. 3. q. 4.* b *Ca. non dubium. extr. eod.* c *Ca. ad eminentiam. ext. eod.* d *Ca. nuper à nobis. ext. eod. tit.*